

Nd. **173. Frumvarp til laga**
um váttryggingarfélög fyrir vélbáta.

Frá sjávarútvegsnefnd.

I. KAFLI
Stofnun og verksvið.

1. gr.

Skip merkir í lögum þessum öll skip og báta, stór og smá, sem sigla undir íslenskum fána, innan þeirra takmarka, sem lögín setja.

2. gr.

Allir vélbátáeigendur, sem eiga vélbáta með þilfari, allt að 100 smálestir að stærð, sem aðallega eru ætlaðir til fiskveiða við Ísland, skulu skyldir til að váttryggja þá hjá váttryggingarfélagi, sem starfar samkv. lögum þessum innan þess svæðis, sem báturinn er skrásettur í, og með þeim skilmálum, sem settir eru í lögum þessum og reglugerðum, sem settar eru samkvæmt þeim.

Neiti einhver skipseigandi að váttryggja skip, sem tryggingarskyld er samkvæmt lögum þessum, skal það eigi að síður skoðað og metið af skoðunar- og virðingarmönnum hlutaðeigandi félags og váttryggt sem önnur tryggingarskyld skip, og iðgjaldið innheimt með lögtaki samkv. 30. gr., ef þörf krefur.

Heimilt er váttryggingarfélagunum að váttryggja skip, sem eru allt að 250 smál. brúttó, en ávallt skal leita samþykkis Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum, áður en

skip, sem er yfir 100 smál. brúttó, er tekið í tryggingu, og skal ákveða iðgjöld fyrir þau í samráði við Samábyrgðina.

Heimilt er félögunum einnig að taka til váttryggingar opna vélbáta, að fengnu samþykki Samábyrgðarinnar.

Enn fremur er félögunum heimilt að váttryggja afla, veiðarfæri og lausa muni skips og skipshafnar, ef um algerðan skipstapa er að ræða.

3. gr.

Landinu skal skipt í váttryggingarsvæði. Skulu núverandi váttryggingarsvæði haldast óbreytt, nema hentara þyki að breyta þeim. Ákveður þá atvinnumálaráðherra takmörk þeirra, í samráði við Samábyrgð Íslands á fiskiskipum.

Á hverju váttryggingarsvæði skal vera eitt váttryggingarfélag fyrir vélbáta. Allir eigendur váttryggingarskyldra vélbáta á hverju váttryggingarsvæði eru skyldir til að vera í félagi því, sem þar starfar.

Lög félaganna verða að vera í samræmi við lög Samábyrgðarinnar og samþykkt af stjórn hennar.

4. gr.

Ríkissjóður ábyrgist með 800000 kr., að félögin fullnægi skuldbindingum sínum. Geti þau ekki af eigin rammleik greitt þær tjónbætur, sem þau eru skyld til að greiða, leggur ríkissjóður það til, er á vantar, en þó aldrei meira en áður nefnda upphæð.

Ef eitthvert félaganna hefur orðið að leita aðstoðar ríkissjóðs til þess að greiða tjónbætur, skal styrkur sá; er það hefur þegið af ríkissjóði, að viðbættum 4% í árlega vöxtu, endurgreiddur smátt og smátt, eftir því sem efni þess leyfa.

5. gr.

Félög þau, sem stofnuð eru samkv. lögum þessum, skulu endurtryggja hjá Samábyrgðinni helming þess fjár að minnsta kosti, sem þau ábyrgjast.

Hæsta fjárhæð, sem félögunum sjálfum er heimilt að taka ábyrgð á í einu skipi, má þó eigi fara fram úr 30000 krónum, en það, sem fram yfir þetta er, eftir að skipt er til helminga, ábyrgist Samábyrgðin einnig, og getur hún ekki undan því skorast.

Félögin greiða Samábyrgðinni jafnhá iðgjöld af þessum fjárhæðum og þau taka sjálf.

Innheimtulaun af iðgjöldum, sem greidd eru Samábyrgðinni, skulu ákveðin í samningi, sem atvinnumálaráðuneytið samþykkir.

II. KAFLI

Stjórn og reikningshald félaganna.

6. gr.

Váttryggingarfélagum, sem starfa samkvæmt lögum þessum, skal stjórnað af þriggja manna nefnd. Er einn þeirra formaður og tveir meðstjórnendur. Stjórnarnefndina velja eigendur hinna váttryggðu skipa, og kýs hún framkvæmdarstjóra.

Stjórnarnefndin skal kosin á aðalfundi til þriggja ára í senn, og enn fremur 2 endurskoðendur til jafnlangs tíma. Stjórnarnefndarmenn og endurskoðendur má endurkjósa. Á sama hátt skal kjósa 3 menn til vara í stjórn og 2 endurskoðendur. Þóknun til stjórnar og endurskoðenda ákveður aðalfundur.

Stjórnarnefnd hefur æðsta úrskurðarvald í öllum málefnum félagsins innan takmarka þessara laga. Hún hefur og daglegt eftirlit með rekstri félagsins, skipar skoðunar- og virðingarmenn og úrskurðar skaðabótageiðslur. Þó þarf jafnan samþykki Samábyrgðarinnar, ef um greiðslu hærrí skaðabóta en 5000 króna er að ræða.

Stjórnarnefndin skal halda fundabók og skrá í hana allar ákvarðanir sínar.

Framkvæmdarstjóri annast allan daglegan rekstur félagsins, gefur út og undir-

ritar váttryggingarskírteini, innheimtir iðgjöld, annast reikningshald og hefur á hendi fjárvörzlu félagsins. Stjórnin ákveður þóknun til hans. Endurskoðendur skulu endurskoða reikninga félagsins, hver á sínu svæði, og hafa lokið endurskoðun sinni í síðasta lagi 5 dögum fyrir aðalfund, og skulu reikningar félaganna liggja frammi hjá framkvæmdastjóra frá því endurskoðun er lokið og þar til aðalfundur hefst.

7. gr.

Til að framkvæma skoðunar- og virðingargerð þá, sem um getur í 11. gr., skal stjórn félagsins skipa 2 skoðunar- og virðingarmenn fyrir hvert félag og 2 til vara. Skál annar þeirra vera fróður um byggingu skipa og hinn vélfróður. Þeir skulu, áður en skip er tekið í tryggingu, skoða og meta skipið og gefa skriflega sundurliðaða skýrslu um matið.

Ef skoða skal skip, sem skoðunar- og virðingarmaður á að öllu eða nokkru leyti, skal varamaður framkvæma skoðun og mat.

Skoðunar- og virðingarmenn skulu einnig skoða og meta hvert það tjón, er váttryggt skip verður fyrir, áður en aðgerð á skipinu hefst, og gefa skriflega sundurliðaða skýrslu um mat sitt á tjóninu. Þeir skulu einnig skoða sömu skip eftir að aðgerð hefur farið fram og gefa skriflega skýrslu um, hvort þau eru komin í samt lag aftur eftir aðgerðina.

Til tryggingar því, að skilyrðum þeim, sem váttryggða eru sett, sé fullnægt, getur stjórnin skipað eftirlitsmenn, og ákveður hún þóknun til þeirra.

8. gr.

Aðalfund skal halda fyrir hvert einstakt félag fyrir lok júnímánaðar ár hvert og aukafund þegar stjórnin telur þess þörf eða $\frac{1}{5}$ hluti skipaeigenda fer þess á leit. Til aðalfundar skal boðað með skriflegri eða símaðri tilkynningu til skipaeigenda, eigi síðar en 14 dögum fyrir fundardag, og aukafund skal halda svo fljótt sem auðið er, eftir að stjórn félagsins hefur fengið tilmæli um fundinn. Boða skal til aukafundar með viku fyrirvara.

Á aðalfundi skal lagður fram endurskoðaður reikningur félagsins og þriðja hvert ár kosin stjórn og endurskoðendur samkv. 6. gr.

Atkvæðisrétt á fundum hafa allir skipaeigendur, sem skip eiga í tryggingarfélaginu, og skulu þeir hafa eitt atkvæði fyrir hverjar 5000 krónur eða minni upphæð í einu skipi, sem þeir hafa tryggt hjá félaginu. Þó má enginn fara með meira atkvæðamagn fyrir sjálfan sig og aðra en 10% af heildaratkvæðamagni félagsins.

Eitt atkvæði er fyrir hvert skip, þótt váttryggingarfjárhæð sé undir 5000 krónum.

Ef fleiri en einn eru eigendur að sama skipi, skulu þeir fela einum sameignarmanni að fara með atkvæði skipsins, og skal tilkynna það stjórn félagsins, þegar váttrygging fer fram eða mannaskipti verða.

Atkvæðisréttur fyrir hvert skip er tryggingarupphæð skipsins deild með 5000. Brot, sem nemur $\frac{1}{2}$ eða meiru, gefur atkvæði.

Eigi má fela utanfélagsmanni að fara með umboð félagsmanna á fundum, nema veðhafi sé í skipi, sem váttryggt er hjá félaginu.

Fundur er lögmætur, ef mætt er með helming allra atkvæða á fundinum. Verði fundur ekki lögmætur, skal svo fljótt sem auðið er boða til nýs fundar með viku fyrirvara, og er sá fundur ályktunarfær án tillits til þess, með hve mörg atkvæði mætt eru á þeim fundi.

Senda skal Samábyrgðinni afrit af ársreikningum félagsins að afloknum aðalfundi ár hvert.

9. gr.

Eignum félaganna má eingöngu verja samkvæmt tilgangi þeirra, og skulu þær ávaxtaðar í innlendum hönkum eða sparisjóðum, er ráðherra samþykkir.

10. gr.

Í reikningum félaganna ár hvert skal færa til skuldar ógreiddar tjónbætur, eftir því sem stjórnir félaganna telja nauðsynlegt, til vara fyrir óbættum tjónum, og telja þá upphæð til tekna í næsta ársreikningi þar á eftir.

III. KAFLI

Um váttryggingar skipa.

11. gr.

Áður en skip er váttryggt, skal það skoðað og metið af þar til skipuðum skoðunar- og matsmönnum, en þeir skulu skipaðir af stjórn hlutaðeigandi félags.

Sé skipi í einhverju ábótavant, er skoðun fer fram, skal úr því bætt, áður en skipið er tekið í tryggingu.

Skoðunarmenn skulu láta álit sitt og mat í ljós skriflega á þar til gerð eyðublöð. Þóknun skoðunarmanna ákveður stjórn félagsins, og greiðist hún af eiganda skipsins.

Skoðun skipa gildir til tveggja ára í senn. Þó er stjórninni heimilt að láta skoðun og mat fara fram hvenær sem henni þykir ástæða til. Öll áhöld, sem á skipi eru, skulu talin með í virðingarupphæð skipsins. Undantekið er þó: bækur, sjókort, sjóúr. Einnig oliur, mál og brennsluforði.

Nú er eigandi óánægður með skoðun og mat á skipi. Skal hann þá kæra mál sitt fyrir stjórn félagsins, en hún sker úr um skoðunina og matið.

Þegar skip er tryggt í fyrsta sinn í einhverju félagi, skal auk iðgjaldsins greiða félaginu stofngjald 1% af virðingarverði skipsins. Ef virðingarverð skipsins hækkar, skal greiða viðbótarstofngjald af hækkuninni.

Váttryggja skal $\frac{1}{10}$ hluta virðingarverðs hvers skips. Þann $\frac{1}{10}$ hluta, sem þá verður eftir, má hvergi váttryggja.

Stjórn félagsins gefur út váttryggingarskirteini fyrir hvert skip um sig til eins árs í senn.

Nú þykir Samábyrgðinni einhver skoðunar- og matsgerð eigi framkvæmd sem skyldi, og getur hún þá krafizt yfirskoðunar og yfirmats dómkvaddra manna. Hún getur og hvenær sem henni þykir ástæða til krafizt skoðunar og endurmats á skipunum.

12. gr.

Nú flyzt skip á annað váttryggingarsvæði, og skal þá eigandi þess þegar í stað sjá um flutning tryggingar skipsins í félag það, er starfar á félagssvæði því, er skipið flyzt á. Ábyrgð fyrra félagsins fellur niður jafnskjótt og skipið hefur verið skrásett. Skal skrásetningin tilkynnt báðum félögunum þegar er hún hefur farið fram. Tilkynninguna annast skrásetningarstjóri. Sá, er skip flytur, skal einnig skyldur að tilkynna flutninginn þegar í stað báðum váttryggingarfélögunum, að viðlögðum algerum missi réttinda á hendur váttryggingarfélagi því, er í hlut á. Sömu viðurlögum varðar það hann, ef hann vanrækir flutning tryggingarinnar. Jafnframt má dæma hann í fésekt fyrir vanrækslu í þessum efnunum.

IV. KAFLI

Um sjótjón.

13. gr.

Þar sem annað er ekki ákveðið í lögum þessum, reglugerðum, sem út kunna að verða gefnar, eða váttryggingarskirteinum, bæta félögin tjón það, sem verður af sérhverri þeirri hættu, sem skip lendir í á váttryggingartímabilinu. Félögin greiða þannig tjón, sem verður af völdum storms, sjávar, straums, iss, jarðskjálfta, elds, eldingar, árekstrar á grunn, skipbrots, veltu, ásiglingar eða sjóráns.

Það hefur engin áhrif á skaðabótaskyldu félagsins, þótt svo kunni að standa á, að tjónbóta verði krafizt af þriðja aðila, og eigi heldur þótt skipstjóri eða skipshöfn hafi valdið tjóninu (sbr. þó 25. gr.).

Óbein tjón, svo sem aflatjón og veiðarfæratjón, bæta félögin þó aldrei.

Hvert sinn, er skip verður fyrir bótaskyldu tjóni, skal það skoðað og tjónið metið af skoðunar- og virðingarmönnum hlutaðeigandi félags, áður en aðgerð hefst. Ef skipið er statt utan vátryggingarsvæðis síns félags, þegar það verður fyrir tjóni, getur stjórn félagsins útnefnt aðra menn til að skoða og virða tjónið. Skipaeigendur annast sjálfir aðgerðir skipa sinna.

Tjónbætur greiðast samkvæmt mati á tjóninu, nema viðgerðarkostnaður verði lægri en matið. Þá skal greiða tjónið samkvæmt viðgerðarreikningi.

14. gr.

Þegar greiddar eru tjónbætur fyrir viðgerðir, skal ávallt draga frá viðgerðarkostnaði eða matsverði sem hér segir:

Frá tjónbótum fyrir skip, sem er:

a. 6 rúmlesta eða minni	200 kr.
b. 6—12 rúmlesta	300 —
c. 12—20 rúmlesta	400 —
d. 20—30 rúmlesta	500 —
e. Yfir 30 rúmlesta	700 —

Verði viðgerð á skemmdum frestað án samþykkis félagsstjórnarinnar, bætist ekki sá tjónauki, sem af drættinum kann að hafa hlotizt.

15. gr.

Tjón á vélum, ásamt ásum og skrúfum eða öðrum útbúnaði, bætist því aðeins, að það stafi af:

1. Eldi eða sprengingu, sem ekki stafar frá vélinni.
2. Að skipið sökkvi, strandi, því hvolfi eða það rekist á grunn.
3. Árekstri skipsins á fasta eða fljótandi hluti, þar með talinn ís.

16. gr.

Tjón á seglum, ábreiðum, köðlum, reiða og öðrum lausum áhöldum, útbúnaði í herbergjum skipverjanna, þó ekki á fóstum tré- eða málmhlutum, bætist því aðeins, að það stafi af:

1. Eldi eða sprengingu.
2. Að skipið sökkvi, strandi, því hvolfi eða það rekist á grunn.
3. Árekstri skipsins eða áhalda þess á fasta eða fljótandi hluti, þar með talinn ís.

17. gr.

Vátryggður hefur rétt til bóta fyrir algerðan skiptapa, þegar:

1. Skipið tynist algerlega.
2. Skipið sekkur, strandar eða á annan hátt verður fyrir tjóni, þannig að ekki telst hægt að bjarga því né endurbæta það á staðnum eða flytja það á annan stað til viðgerðar.
3. Skipið er löglega dæmt óbætandi, þ. e. hefur orðið fyrir svo miklum skemmdum vegna sjótjóns, að aðgerð á því borgar sig ekki, þar eð kostnaðurinn við aðgerð á skemmdunum fer fram úr verði skipsins í viðgerðu ástandi, að frádregnu verði þess óviðgerðs.

Greiði félagið bætur fyrir algerðan skiptapa, þar því hlutfallslegur hluti af andvirði þess, er inn kann að koma fyrir leifar þess.

Félögin skulu þó ávallt hafa rétt til, ef skip verður fyrir ónýtingardómi á þennan hátt, að gera við skipið á sinn kostnað og skila eiganda því í skoðunarfæru standi.

Nú sekkur skip, strandar eða verður fyrir öðru tjóni, sem um ræðir í 2. og 3. tölul. þessarar greinar, og váttryggjandi vill eigi að síður reyna björgun á því á eigin ábyrgð og gerir slíka tilraun, án þess að óþarfur dráttur verði á, og á þá váttryggður því aðeins rétt til bóta fyrir algerðan skiptapa, að björgun skipsins sé ekki lokið í síðasta lagi 10 mánuðum eftir að áfallið varð, eða björgunartilraunum sé áður hætt.

18. gr.

Nú hefur ekki spurzt til skips í 3 mánuði frá því það lagði síðast úr höfn til fiskveiða hér við land, og skal þá líta svo á, að það hafi farizt algerlega, og skal greiða bætur fyrir það sem algerlega tapað. Sé skipið í utanlandssiglingum, lengist þessi frestur í 6 mánuði.

Nú er skipið yfirgefið af áhöfn úti á rúmsjó og því hefur ekki verið bjargað innan 3 mánaða frá því það var yfirgefið, og á váttryggður þá kröfu til bóta sem um algerðan skiptapa væri að ræða.

19. gr.

Bætur, sem váttryggður hefur orðið að greiða þriðja manni vegna tjóns af árekstri (þegar skipið eða áhöld þess hafa rekizt á annan fastan eða fljótandi hlut), enn fremur kostnað við málarekstur, gerðardóm eða samkomulag vegna þess, greiðir félagið, en þó ekki fram yfir það, sem váttryggingarfjárhæð skipsins hrekkur til. Bætur fyrir tjón á lífi manna eða fyrir meiðsli eru váttryggingarfélögunum óviðkomandi.

20. gr.

Sameiginlegt sjótjón (havari grosse) skal leitt til lykta samkvæmt York-Antwerpen-ákvæðunum frá 1924.

21. gr.

Þetta skal ekki bæta sem sjótjón:

1. Tjón, sem verður vegna þess, að skip var, þegar það lagði síðast úr höfn, ekki sjófært, hæfilega útbúið, mannað og lestað, nema ætla megi, að váttryggður hafi ekki vitað eða hlotið að sjá, að ábótavant var.
2. Tjón, sem verður vegna þess, að skipið hefur ekki verið í gildu ástandi, þegar því var lagt upp, eða ekki frá því gengið svo sem vera bar, eða haft undir nægilegu eftirliti, nema váttryggða verði ekki gefin sök á því.
3. Tjón, sem verður á skipi, sem með vitund váttryggða liggur mannaust við bryggju eða hafnarvirki. Undanþágu frá þessu geta félögin veitt með samþykki Samábyrgðarinnar.
4. Ef skip er að staðaldri notað til einhvers, sem er óviðkomandi fiskveiðum, er tjón, sem það veldur eða hlýtur, því aðeins bótaskyld, að váttryggjandi hafi samþykkt notkunina.
5. Tjón á áhöldum eða skipshluta, sem orsakast af almennri notkun hlutaðeigandi skipshluta eða áhalds.
6. Tjón, sem orsakast af hernaði, borgarastyrjöld eða þess háttar.
7. Tjón, sem verður meðan áfallið iðgjald er ekki greitt. Félagsstjórnin hefur þó heimild til að víkja frá þessu ákvæði.

Ef tjón verður vegna smíðisgalla eða efnisgalla, verður tjón á hlutum þeim, sem gallinn er á, ekki bætt.

Ef tjón verður vegna slits, fúa, ryðs, tæringar, maðkskemmda, rottu, músa eða af öðrum slíkum orsökum, verður tjón á þeim hlutum, sem áður nefndar orsakir hafa valdið, ekki bætt.

22. gr.

Ef skip þiggur hjálp af öðrum vegna bilunar á vél eða af öðrum ástæðum, greiðir váttryggjandi kostnað af því í hlutfalli við váttryggingarupphæðina, að frádregnum 25%.

Öll þau skip, sem tryggð eru samkvæmt lögum þessum, eða af Samábyrgðinni, svo og öll þau skip, sem Skipaútgerð ríkisins eða ríkissjóður gerir út eða sér um útgerð á, eru skyld til að hjálpa hvert öðru úr háska. Greiðslu fyrir slíka hjálp verður ekki krafizt eftir venjulegum björgunarreglum, heldur skal hún ákveðin af stjórn hlutaðeigandi félags, ef bæði skipin eru tryggð hjá sama félagi, ella af stjórn Samábyrgðarinnar. Greiða skal aðeins það fjártjón og þann tilkostnað, sem hjálpin hefur bakað þeim, er hana veitti. Sbr. einnig 13. gr. 3. málsg., og aldrei getur greiðslan orðið hærri en váttryggingarfjárhæð skipsins, sem hjálpina þáði. Ákvæði laga nr. 32 9. jan. 1935 um hlutdeild skipshafnar í björgunarlaunum breytist í samræmi við ákvæði greinar þessarar.

23. gr.

Þegar gert er við skip, sem orðið hefur fyrir tjóni, sem váttryggjendum ber að greiða, greiðir félagið ekki þann aukakostnað, sem stafar af eftir- eða helgidagavinnu, nema að svo miklu leyti sem við þá vinnu sparast önnur útgjöld fyrir váttryggjendum.

Leifar skips, sem farizt hefur eða dæmt hefur verið ónýtt, svo og verð braks, sem rífið er úr skipi, sem gert er við á kostnað váttryggjanda, er eign váttryggjanda að rétttri tiltölu við virðingarupphæð þess, sem váttryggt er.

24. gr.

Opnir vélbátar eru allir þeir vélbátar, sem ekki eru með fullu þilfari. Fyrir þá gilda þessi ákvæði sérstaklega:

Bætur fyrir tjón á opnum vélbáti skal greiða samkvæmt sömu reglu sem um aðra vélbáta, ef báturinn ferst algerlega eða er dæmdur ónýtur eða óbætanlegur af skoðunarmönnum félagsins, en hálfar ella.

Þó skal félagið ávallt greiða að sínum hluta kostnað við björgun á opnum vélbáti, sem orðið hefur fyrir áfalli, og skaða, er hlýzt af nauðlendingu, enda fari kostnaðurinn ekki fram úr váttryggingarfjárhæðinni.

Stjórn félagsins getur krafizt þess, að opnir vélbátar séu settir á land eftir hverja notkun í sjóferð. Hafi félagsstjórn krafizt þessa, verða engar bætur greiddar fyrir tjón, sem af því kann að leiða, að út af er brugðið.

25. gr.

Nú sannast það, að skipstjóri hafi af ásettu ráði eða í sviksamlegum tilgangi valdið tjóninu, og má þá draga allt að 20% af skaðabótafénu, enda þótt váttrygðum annars hefðu borið fullar bætur. Hafi váttryggður sjálfur í sviksamlegum tilgangi tvíttryggt hið sama, eða hafi hann gerzt valdur að tjóni af ásettu ráði eða fyrir hirðuleysi, er félagið laust allra mála um skaðabótaskyldu gagnvart honum.

Hins vegar skal félaginu ávallt skylt að greiða svo mikið af skaðabótafénu sem þarf til að greiða lán, er veitt hafa verið gegn veði í skipinu eða bátnum, enda skerða ákvæði laga þessara um niðurfall skaðabótaskyldu váttryggingarfélaga að einhverju eða öðru leyti í einstökum tilfellum aldrei rétt veðhafa til innheimtu váttryggingarfjárins hjá félaginu.

Skaðabætur greiðast þó aldrei, ef tjón verður af þeim orsökum, er greinir í 21. gr., 5. og 6. tölulið.

Félagið á ætíð endurgjaldskröfu á hendur þeim, sem sekur er samkvæmt fyrir hluta þessarar greinar.

26. gr.

Öll skjöl og reikninga snertandi tjón og aðgerð á skipi skal þegar að aðgerðinni lokinni afhenda hlutaðeigandi félagi. Skal tjónið þá gert upp innan eins mánaðar frá afhendingu skjalanna. Félagið og skipseigandi koma sér saman um það, hversu aðgerð skuli hagað, og greiða kostnaðinn í hlutfalli við áhættu sína.

Aðgerðarreikningar, sem ekki eru komnir í hendur stjórnar félagsins áður en 1 mánuður er liðinn frá því að aðgerðinni er lokið, verða ekki teknir til greina, nema sannað sé fyrir stjórn félagsins, að gildar ástæður séu, að hennar dómi, fyrir þeim drætti, sem orðið hefur á því að gera kröfu.

Sama gildir um aðrar kröfur vegna sjótjóns, ef þær eru ekki komnar félagsstjórninni í hendur innan mánaðar frá því að tjónið varð.

Afrit af tjónbótaniðurfjöfnun skal ávallt senda Samabyrgðinni.

V. KAFLI

Skyldur váttryggða.

27. gr.

Þegar váttryggt skip verður fyrir tjóni, sem bótaskyld er samkvæmt lögum þessum, skal eigandi skipsins, eða formaður þess í hans stað, þegar í stað tilkynna það skriflega til hlutaðeigandi félagsstjórnar og gefa nákvæma skýrslu um atvikin. Skýrslan skal rituð á þar til gerð skýrsluform, er Samabyrgðin semur og lætur váttryggjendum í té.

Tjón, sem ekki hefur verið tilkynnt innan hálf mánaðar frá því er það vildi til, getur félagsstjórnin neitað að taka til greina, nema sannað sé fyrir henni, að óviðráðanlegar orsakir séu til dráttarins.

28. gr.

Skyld er bæði skipstjóra og útgerðarmönnum að gera allt, sem í þeirra valdi stendur, til þess að draga úr tjóni, svo að það verði sem allra minnst. Þeim ber að hlíta þeim ráðstöfunum, sem stjórn félagsins kann að gera í því skyni.

Á váttryggðum hvílir skylda til þess að færa sönnur á tjónið og hve miklu það hefur numið.

29. gr.

Skipstjórar á hinum váttryggðu skipum verða að fullnægja þeim reglum, sem settar eru í gildandi lögum á hverjum tíma um rétt til að vera skipstjóri á slíkum skipum, sem þeir stjórna, og í þeim siglingum, er þau ganga. Skipin verða einnig að fullnægja ákvæðum laganna um útbúnað, áhöfn, ljós- og bendingarfæri o. fl.

Félögin og Samabyrgðin geta hvort um sig neitað skipstjórn þess skipstjóra, sem þrisvar hefur orðið fyrir bótaskyldu tjóni á skipum, sem tryggð eru samkvæmt lögum þessum. Ef eigandi skips hlítir ekki fyrir mælum um þetta, verða ekki bætt þau tjón, er sá skipstjóri verður fyrir.

Hvert það skip, sem hefur mótur í lokuðu rúmi, skal hafa meðferðis öflugt slökkvitól, sem tekið er gilt af Samabyrgð Íslands á fiskiskipum, og skal það haft einhvers staðar fyrir utan vélarrúmið, þar sem auðvelt er að ná til þess. Í vélarrúmi mega ekki vera nein þau tæki, sem eldur er notaður við, að undanteknum lömpum þeim, sem nauðsynlegt er að hafa við rekstur og gæzlu mótorsins.

VI. KAFLI

Um iðgjöld og iðgjaldaendurgreiðslu.

30. gr.

Iðgjöld skulu á hverjum tíma ákveðin af atvinnumálaráðuneytinu, að fengnum tillögum Samabyrgðarinnar og starfandi vélbátaváttryggingarféлага.

Þar, sem sérstaklega stendur á að dómi atvinnumálaráðuneytisins og Samabyrgðarinnar, skal heimilt að ákveða iðgjöldin með hliðsjón af því áhættusvæði, þar sem skipinu er ætlað að vera í förum.

Váttryggingarfélag hefur lögveð í skipi fyrir skoðunarkostnaði og váttryggingariðgjöldum, þó eigi fyrir lengra tímabil en 2 ár frá gjalddaga þeirra að telja.

Vátryggingin gengur í gildi þegar áskilið iðgjald og stofnsjóðsgjald er ákveðið, og eiga félögin kröfu á að fá greitt iðgjald fyrir vátryggt skip frá þeim tíma, er beðið var um vátrygginguna.

31. gr.

Endurgreiða skal iðgjald fyrir skip, sem staðið hefur í landi eða verið lagt trygglega fyrir festum á öruggum stað, sem stjórn félagsins telur gildan, ef slík landstaða eða hafnlega hefur varað að minnsta kosti einn mánuð samfleytt. Ef tjónbætur á vátryggingarárinu fara fram úr helmingi hins greidda iðgjalds, fellur endurgreiðsla niður fyrir það vátryggingarár. Sömu reglur gilda um endurgreiðslu, ef skip flyzt milli vátryggingarféлага eða hættir að vera vátryggingarskytt.

Endurgreiðslu þessa skal reikna hlutfallslega af hinu greidda ársiðgjaldi.

Vottorð tveggja manna, sem stjórn félagsins tekur gilda, um uppistöðu eða hafnlegu þá, er hér um ræðir, skal afhenda stjórn félagsins og er skilyrði fyrir, að endurgreiðsla verði látin af hendi.

Skipin eru þó ávallt tryggð fyrir venjulegri hafnaráhættu (revier), þegar þau liggja uppi. En fyrir þá áhættu skal greiða iðgjald eins og ákveðið verður í iðgjaldaskránni.

32. gr.

Ágreining milli félags og skipseiganda má leggja í gerð. Í gerðardóminn kveður hvor málsaðili einn mann, en héraðsdómari í því héraði, þar sem félagið á heima, eða fulltrúi hans, skal vera oddamaður, enda séu þeir á engan hátt við málið riðnir. Sé svo, skipar atvinnumálaráðherra oddamann.

Ágreining milli féлага, sem endurtryggja hjá Samabyrgðinni, og milli félaganna og Samabyrgðarinnar skal leggja í gerð á sama hátt, en þá skipar atvinnumálaráðherra oddamann gerðardómsins, og skal það vera einn af dómurum hæstaréttar.

Gerðardómur í ágreiningsmáli félags og skipseiganda skal háður þar, sem félagið á lögheimili, en sé ágreiningurinn milli tveggja féлага eða milli félags og Samabyrgðarinnar, skal gerðardómurinn háður í Reykjavík.

Ef gerðardómsmenn verða ekki á eitt sáttir, ræður atkvæði oddamanns úrslitum.

Nú hefur annar hvor málsaðila ekki kvatt mann í gerðardóminn og tilkynnt það, svo sannanlegt sé, hinum málsaðila 30 dögum eftir að sannanlegt er, að hann hafi fengið vitneskju um kvaðningu andstæðings síns, og skal þá héraðsdómari í því lög-sagnarumdæmi, þar sem gerðardómurinn er háður, skipa gerðardómsmann í hans stað.

Nú hefur ágreiningurinn ekki getað orðið útkljáður vegna vanrækslu annars gerðardómsmanna 30 dögum eftir að hann var nefndur í dóminn, og á þá hinn gerðardómsmaðurinn rétt á að gera út um málið ásamt oddamanninum, og ræður þá atkvæði oddamanns úrslitum, ef þeir verða eigi á eitt sáttir. Oddamaður sker úr því, hvort gerðardómsmaður hafi gert sig sekan í vanrækslu.

Í gerðardómnum skal það og ákveðið, hvort málskostnaður skuli að öllu eða nokkru leyti falla á annan málsaðila, eða hvernig skuli skipta honum milli málsaðila.

Gerðardómur uppkveðinn samkvæmt þessum ákvæðum er óraskanlegur.

33. gr.

Þegar vátryggðar eignir eru veðsettar, nær veðrétturinn einnig til vátryggingarfjárins. Þegar vátryggingarfé er útborgað, ber félaginu skylda til þess að rannsaka, hverjir hafi veð í skipinu, og að haga útborgun fjárins eftir því.

34. gr.

Ef félögin leggjast niður, skal eignum þeirra varið í þarfir hlutaðeigandi héraðs, eftir tillögum bæjarstjórnar eða sýslunefndar, enda komi samþykki atvinnumálaráðuneytisins til.

Þetta gildir þó ekki, er einstök félög leggjast niður vegna þess, að tvö eða fleiri

félagssvæði sameinast. Ganga eignirnar þá til þess félags, er tekur við tryggingarstarfsemi á félagssvæðinu.

35. gr.

Vátryggingarfélag, sem starfa samkvæmt lögum þessum, eru undanþegin gjöldum til bæjar- og sveitarsjóða, svo og undanþegin eignar- og tekjuskatti til ríkissjóðs.

36. gr.

Lög, venjur og reglur Samábyrgðarinnar gilda um þau atriði, sem eigi eru ákvæði um í lögum þessum.

37. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 27 13. jan. 1938 og lög nr. 38 27. júní 1941.

38. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

1. Meðan núverandi ófriður helzt, mega félögin stríðstryggja skip þau, er þau hafa í sjóvátryggingu. Áhættan skal skiptast milli félaganna og Samábyrgðarinnar eftir sömu hlutföllum og áhættan við sjóvátryggingarnar. Að öðru leyti skulu tryggingar þessar fara eftir þeim reglum, sem Samábyrgðin setur.
2. Samábyrgðin getur veitt vélbátaábyrgðarfélagi því, sem nú starfar í Vestmannaeyjum, undanþágu frá skyldutryggingu samkvæmt lögum þessum um ákveðið árabíl.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er samið af stjórn Samábyrgðarinnar, með aðstoð tryggingarsérfræðings og lögfræðings félagsins.

Að baki er nú fjögurra ára reynsla af lögunum um vélbátaábyrgðarfélögin. Reynslutími þessi er eflaust ekki nægilega langur til þess, að allt það sé í ljós komið, sem tillit þarf að taka til í þessari löggjöf. Eigi að síður þótti ekki annað fært en að endurskoða lögin í heild, vegna annmarka á framkvæmd þeirra, svo tilgangi þeirra verði náð.

Hér skulu taldar helztu efnisbreytingar frá þeim lögum, er nú gilda.

Um 1. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 2. gr.

Í hana er tekið efni 3. gr. gömlu laganna. Helzta breyting sú, að skyldutryggingin nær til 100 smál. skipa, í stað 70 smálesta, er áður var.

Um 3. gr.

Í henni er efni 2. gr. gildandi laga, og þó mjög stytta, því sú grein var aðallega um stofnun félaganna.

Um 4. gr.

Aðalbreytingin er sú, að ábyrgð ríkissjóðs fyrir skuldbindingum félaganna er færð úr 300 þús. kr. í 800 þús. kr. Þetta er í samræmi við þá verðhækkun, sem orðin er á skipum, síðan lögin voru sett.

Um 5. gr.

Í þessari grein felst sú breyting, að félögin megi hafa í eigin ábyrgð mest 30 þús. kr. í einu skipi, í stað 20 þús. kr., sem heimilt er nú. Þessi hækkun er miklu

minni en svarar verðlagshækkuninni, en vegna fátæktar félaganna og takmarkaðrar tryggingar, þykir ekki fært að hafa þessa breytingu stórfelldari.

Um 6. gr.

Greinin er óbreytt að efni til.

Um 7. gr.

Greinin er óbreytt.

Um 8. gr.

Aðeins orðalagi þessarar greinar er breytt, til þess að koma í veg fyrir mis-
skilning.

Um 9. gr.

Er 10. gr. úr núgildandi lögum óbreytt. En 9. gr. þeirra laga fellur niður.

Um 10. gr.

11. gr. gömlu laganna óbreytt.

Um 11. gr.

Þessi grein var áður 12. gr. Breytingar á henni eru aðallega orðabreytingar. Efnisbreytingar eru þær einar, að inn í þessa gr. er tekið ákvæði 2. gr. gömlu laganna um stofngjald. Enn fremur, að Samabyrgðin geti látið endurmeta skip, hvernær sem henni þykir ástæða til.

Um 12. gr.

Þetta er 13. gr. gömlu laganna endursamin þannig, að hún á ekki að misskiljast, eins og áður kom oft fyrir.

Um 13. gr.

Þetta er 14. gr. gömlu laganna, óbreytt að öðru leyti en því, að nú eru félögin undanþegin þeirri kvöð að bæta óbein tjón. Félögunum hefur verið sýnd svo mikil ágengni vegna svo kallaðra óbeinna tjóna, að til fulls voða horfir, nema þeim sé veitt lagavernd gegn slíkum kröfum.

Um 14. gr.

Greinin er óbreytt 15. gr. gömlu laganna að efni til, en orðalagi breytt lítils háttar.

Um 15. gr.

Greinin er óbreytt 16. gr. gömlu laganna.

Um 16. gr.

Greinin er óbreytt 17. gr. gömlu laganna.

Um 17. gr.

Greinin er efnislega óbreytt 18. gr. gömlu laganna.

Um 18. gr.

Óbreytt 19. gr. gömlu laganna.

Um 19. gr.

Óbreytt 20. gr. gömlu laganna.

Um 20. gr.

Óbreytt 21. gr. gömlu laganna.

Um 21. gr.

Greinin er að efni til óbreytt 22. gr. gömlu laganna.

Um 22. gr.

Greinin svarar til 23. gr. gömlu laganna, með þeirri breytingu, að skip þau, er rikissjóður gerir út (Skipaútgæð ríkisins), hafa nú sömu skyldur gagnvart þeim skipum, sem tryggð eru hjá félögunum, eins og þau skip hvert gagnvart öðru. Þessi breyting er í samræmi við samning, sem Samábyrgðin hefur gert við ríkisstjórn Íslands og Skipaútgæð ríkisins.

Um 23. gr.

Óbreytt 24. gr. gömlu laganna.

Um 24. gr.

Óbreytt 25. gr. gömlu laganna, með breytingu frá 1941 á þeirri grein.

Um 25. gr.

Óbreytt 26. gr. gömlu laganna.

Um 26. gr.

Greinin er að efni óbreytt 27. gr. gömlu laganna.

Um 27. gr.

Óbreytt 28. gr. gömlu laganna.

Um 28. gr.

Óbreytt 29. gr. gömlu laganna.

Um 29. gr.

Þessi gr. svarar til 30. greinar gömlu laganna. En við er bætt heimild félögunum og Samábyrgðinni til handa til þess að neita skipstjórn þess manns, er þrisvar hefur orðið fyrir bótaskyldu tjóni á skipi, er váttryggt er samkv. þessum lögum.

Um 30. gr.

Óbreytt 31. gr. gömlu laganna.

Um 31. gr.

Þetta er 32. gr. gömlu laganna að því viðbættu, að um endurgreiðslur iðgjalda gildi sömu reglur, þegar skip flyzt milli váttryggingarfélaga, eins og um uppistöðu eða hafnarlegu væri að ræða.

Um 32. gr.

Óbreytt 33. gr. gömlu laganna, með breytingunni frá 1941.

Um 33. gr.

Óbreytt 34. gr. gömlu laganna.

Um 34. gr.

Greinin svarar til 35. greinar gömlu laganna, með viðbót, er skýrir sig sjálf.

Um 35. gr.

Óbreytt 36. gr. gömlu laganna.

Um 36. gr.

Efnislega sama og 37. gr. gömlu laganna.

Um 37. og 38. gr.

Greinarnar skýra sig sjálfar.

Um ákvæði til bráðabirgða.

Við undanþágu fyrir Vestmannaeyjafélagið er gerð sú breyting, að Samabyrgðin skuli veita hana. Þykir nauðsyn til bera, er slík undanþága er veitt, að um leið sé tryggt, að félagið, sem undanþáguna fær, ræki hliðstæðar skyldur við báta, skrásetta þar, þeim skyldum, sem félögin, er starfa samkvæmt lögum þessum, takast á hendur gagnvart bátum, sem skrásettir eru á félagssvæðum þeirra.

Ákvæðið um stríðstryggingar er óbreytt úr lögnum frá 1941.